

5. BÖLÜM

Atatürk İmge ve Sembollerinin İletişime Yansıması: Bebek Patlaması Kuşağının Atatürk Algısı Üzerine Bir Çalışma

Mikail BATU¹
Şehriban KAYACAN²

GİRİŞ

Sembol ve simgeler yüzyıllardır kullanılan ve iletişim temelinde ele alınabilecek işaretlerdir. İnsanoğlu; etkileşimde bulunurken sembolleri ve simgeleri kullanmış böylece yeni nesillere, içinde yaşadıkları zamana ait bilgileri aktarabilmiştir. Sembol ve simge bir düşüncenin veya kavramın işaret olarak somutlaştırılmasını ifade etmektedir. Semboller toplumsal yapının bir yansımasıdır. Diğer bir ifade ile kullanılan semboller, işaretler, imler ve simgeler ait olduğu toplumun, kurumun ya da neslin var olan davranışlarını gösterirken aynı zamanda bilinçaltını da yansıtan iletişim şeklini ifade etmektedir. Semboller, simgeler ve imgeler görsel iletişimi oluşturan öğelerdir. Geçmişten günümüze bilinen görsel iletişim biçiminin, insanlık tarihinin en eski iletişim biçimi olduğu söylenebilir. Nokta, çizgi, şekil, biçim, derinlik, hareket, ton, renk, orantı, doku, yön gibi kavramlar görsel iletişimin bileşenlerini oluştururken görüntüsel anlatımın gerçekleşmesini de sağlamaktadır. Teknolojinin 20. yüzyılla beraber gelişmesi ile dijital çağın temelleri atılmış ve görsel iletişim bağlamında daha fazla ve farklı konuda üretim söz konusu olarak akademik ve sektörel çalışma yapılmaya başlanmıştır.

Görsel araçlar, materyaller (fotoğraf, film, grafik, karikatür, semboller, vb.) ile görüntü olarak alıcıya aktarılan mesaj sembolik değerleri ve kodları barındırarak, bazı iletişim türlerine temel oluşturabilmektedir. Bu açıklamalara göre bir

¹ Doç. Dr., Ege Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, mikail.batu@hotmail.com, ORCID iD: 0000-0002-6791-0098

² Doktora Öğrencisi, Ege Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı, İletişim Araştırmaları Doktora Programı, sehriban.kayacan@hotmail.com, ORCID iD: 0000-0001-5664-7928

5. Atatürkçü ulusçuluk, yurttan ve dünyada barıştan yanadır.
6. Atatürkçü ulusçuluk aydınlıkçı, laik ve ileridir.
7. Atatürkçü ulusçuluk, gerçekçi ve evrenseldir.

Yukarıda bahsedilen özellikler göz önüne alındığı zaman Bebek Patlaması Kuşağı ile yapılan görüşmelerde Atatürk milliyetçiliğini destekler nitelikte olduğu görülmektedir.

Örnek vermek gerekirse katılımcılardan birisinin şu sözleri Atatürk milliyetçiliğinin maddelerini destekler: “Atatürkçü ulusçuluk, dini, mezhebi, soyu, rengi ve dili ne olursa olsun, kendini Türk bilen herkesi, Türk ulusundan sayar.” ve “Atatürkçü ulusçuluk, Alevi-Sünni, Müslüman-Hıristiyan, Türk-Kürt ayrımı yapan her türlü dinciliğe ve ırkçılığa karşıdır.”

Sonuç olarak, insanlar geçmişten günümüze kadar sembolleri ve simgeleri etkileşim kurarken kullanmış ve böylece dönemin kültürünü gelecek nesillere aktarabilmiştir. Dolayısıyla, Atatürk imgeleri de sembolleştirilerek döneminin izleriyle beraber yeni gelen nesillere aktarılmıştır. Atatürk’ü büyüklerinden dinlemiş, onunla aynı çağda yaşama fırsatı bulamamış, Atatürk’ü eğitim dünyasında tanımış ve yaşamı boyunca farklı hayat tecrübeleri ile farklı siyasi dönemleri yaşamış kişiler olan Bebek Patlaması Kuşağının Atatürk algısının, imgelerinin, sembollerinin ve simgelerinin zihinlerinde nasıl bir yere sahip olduğu tespit edilmiştir. Araştırmanın gelecek çalışmalara ışık tutacağı düşünülmektedir. Ayrıca, yapılacak yeni çalışmalarla farklı kuşaklardaki bireylerin algılarının araştırılması, benzerliklerin ve farklılıkların tespit edilmesi önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Aktulum, K. (2018). “İmgelemin Antropolojik Yapıları” ve Folklor: Gilbert Durand’ın Arketipsel Sınıflandırma Modeline Giriş. *Yeni Türk Edebiyatı Araştırmaları*, 19 (19), 1-16.
- Arslan, S. (2014). “Türklerde Ağaç Kültü ve Hayat Ağacı”, *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(1), 59-71.
- Arslan, A. Staub, S. (2015). “Kuşak Teorisi ve İçgirişimcilik Üzerine Bir Araştırma”. *KAÜ İİBF Dergisi*, 6(11), 1-24.
- Başol, O. ve Çetin, A.G. (2014). “X ve Y kuşağı: Çalışmanın anlamında bir değişme var mı?”, *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 3(4).1-15.
- Bayhan, V. (2014). Milenyum veya (Y) Kuşağı Gençliğinin Sosyolojik Bağlamı. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 8-25.
- Bobaroğlu, M. (2014). “Simge Kavramı ve Simgesel Düşünme”, *Anadolu Aydınlanma Vakfı*, s.9
- Demir, C ve Karakaş Yıldırım, Ö. (2019). “Türkçede Metaforlar ve Metaforik Anlatımlar.”, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(4), 1085-1096.
- Demirel, Ş. (2012). “Sembol, Sembolik Dil ve Bu Bağlamda Mesnevi’nin İlk 18 Beytindeki Sembolik Unsurlar”, *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 7(3), 918.

- Durmuş, M. (2011). "İmge Sembol Kavramalarını Yorumlama Projesi", *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 6(3),745-762.
- Erden A., S. (2013). "Kuşaklar Arasındaki Farklılıklar Ve Örgütsel Yansımaları", *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Ekonomi Ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 2(1):93-112.
- Gündüz, Ş. ve Pekçetaş, T . (2018). "Kuşaklar Ve Örgütsel Sessizlik / Seslilik." *İşletme Bilimi Dergisi*, 6(1), 89-115.
- Hunter, S. G. (2012). *Love and Exploitation: Personality Cults, Their Characteristics, Their Creation and Modern Examples*. Athens.
- Işıldak S. (2008). "Yaratmada İlk Adım: İmge ve İmgelem", *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi (EFMED)*, 2(1), 65.
- McCrandle, M. ve Beard, M. (2007). *Seriously Cool – Marketing, Communicating and Engaging with the Diverse Generations*. Australia: McCrandle Research.
- Murat, T. (2016). "Askeri Ve Siyasi Yönleriyle Mustafa Kemal Atatürk'ün İleri Görüşlülüğü" *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (26)1, 307-317.
- Özer, P., Eriş, E., Neczan, Ö., Özmen, T . (2013). "Kuşakların Farklılaşan İş Değerlerine İlişkin Emik Bir Araştırma", *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (38), 123-142.
- Özgen, B. (1997). *Atatürkçü Düşünce ve Atatürkçülük*. İzmir: Özgen Yayınları
- Özkan, A., R. (2003). *Dinlerde Kurban Kültü*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Pisch, A. (2016). *The Personality Cult of Stalin in Soviet Posters, 1929-1953*. Australia: Australian National University.
- Puybaraud, M. (2010). *Generation Y and the Workplace Annual Report 2010*. London: Johnson Control, Global Workplace Innovation.
- Saban, A., Koçbeker, B. N. ve Saban, A. (2005). "Öğretmen Adaylarının Öğretmen Kavramına İlişkin Sahip Oldukları Metaforlar", *XIV. Eğitim Bilimleri Kongresi*, Pamukkale Üniversitesi.
- Srinivasan V. (2012). "Multi Generations in the Workforce: Building Wollaboration", *IIMB Management Review* (2012) 24, 48-66.
- Taş, İ. (2000). "Mit ve Mitik Düşüncenin Yapısı", *Dini Araştırmalar*, 3(8), 58.
- Türkçe Sözlük (2005). Ankara: TDK Yayınları.
- Vahapoğlu, H . (1998). "Atatürk ve Liderlik", *Erdem İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, 11(32), 647-658 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/erdem/issue/44373/548864>
- Yılar, Ö. (2005). "Mit-Efsane ve Eğitim", *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 384.
- Yüksekbilgili, Z. ve Akduman, G. (2015). "Kuşaklara göre işkoliklik", *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(19), 415-440.